

Justitiedepartementet

Datum
2024-05-14

Diarienummer
Dnr Ä 2024-381

Re

missvar – SOU 2024:15 Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m.

Tillväxtverket arbetar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör myndigheten genom att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet, samt förenkling för företag. Myndigheten arbetar inom tre politikområden - den regionala utvecklingspolitiken, landsbygdspolitiken och näringspolitiken - som är ömsesidigt förstärkande.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets kommentarer och synpunkter

Utifrån utredningens målsättning, att skärpa villkoren för arbetskraftsinvandring och främja invandring av högkvalificerad arbetskraft vill Tillväxtverket inledningsvis betona vikten av arbetskraftsinvandringens betydelse för kompetensförsörjningen i vissa yrken och vissa platser. Inte minst i Norra Sverige kopplat till stora etableringar. Något som i förlängningen påverkar svenskt näringsliv och Sveriges konkurrenskraft.

Tillväxtverket vill också uppmärksamma att de nya lönekraven i kombination med den höjda särskilda avgiften kan, i linje med utredningens konsekvensanalys, påverka små företags möjligheter till tillgång till kompetens och yrkeskunnig arbetskraft. Tillväxtverket vill här betona vikten av att ge företag långsiktiga och förutsägbara spelregler vad gäller arbetskraftsinvandring.

Effekterna av förslagen kan vara svåra att helt överblicka. Vilket bland annat beror på att lönekravet om minst 80% av medianlönen infördes så nyligen att effekterna av kravet ännu inte kunnat skönjas fullt ut. Tillväxtverkets svar är skrivit utifrån detta.

Synpunkter på förslag 5.9.1

Tillväxtverket är mån om att Sveriges arbetsmarknad ska fungera, inte minst viktigt för att företag ska ha bästa möjliga förutsättningar för att bibehålla och stärka sin konkurrenskraft. På arbetsmarknaden ska samtliga arbetstagare ha rimliga (jämförbara och jämlika) villkor. Rörande utredningens förslag om att arbetstillstånd får beviljas om lönen minst uppgår till medianlönen i Sverige (förslag 5.9.1) hänvisar vi till vårt tidigare remissvar rörande lönekrav. Där vi skrev att den föreslagna åtgärden kommer få stora konsekvenser för vissa branschers möjlighet att attrahera kompetens och bedriva sin verksamhet ¹.

Synpunkter på förslag 5.9.2

Givet det redan införda lönekravet och att förslag 5.9.1 implementeras stödjer Tillväxtverket förslaget 5.9.2. Det är viktigt för att tillgodose arbetsgivares kompetensbehov. Något som i förlängningen också kan påverka attraktiviteten på en plats, om det exempelvis saknas personal i vård och skola. Kompetensbrist i en bransch kan därmed påverka även andra branscher än de som är närmast drabbade.

Dock menar Tillväxtverket, i linje med den genomförda konsekvensutredningen, att kravet om minst medianlönen i Sverige ändå fortsatt kan påverka möjligheten för arbetsgivare att rekrytera från tredjeländ. Vilket kan medföra ökade kostnader och uteblivna intäkter om företagen inte kan växa på grund av kompetensbrist.

Den geografisk dimension i förslaget om arbetskraftsinvandringen som möjliggör undantag i vissa delar av Sverige är ett viktigt inslag som Tillväxtverket understryker betydelsen av för att kunna möta olika regionala skillnader i kompetensbehov.

Arbetsförmedlingen (AF) har nyligen introducerat en ny metod ta fram yrkesprognoser. Det är ännu för tidigt att fastslå hur detta kommer påverka AFs förmåga att prognostisera yrkesbehoven, särskilt på regional och lokal nivå. Trots detta vill Tillväxtverket ändå påtala några uppenbara risker med metoden; att listan på yrken utgår ifrån SSYK 2012 innebär, precis som utredningen beskriver, att metoden kommer få till konsekvens att nya typer av yrken som ännu inte har klassificerats riskerar att uteslutas från möjligheten att beviljas undantag. Arbetsförmedlingens yrkesprognoser visar heller inte lokala och regionala kompetensbehov på ett tillfredställande sätt. Det kan få konsekvenser för vilka yrken som anges som bristyrken på vissa platser. Att metoden tar hänsyn till stora etableringar vill Tillväxtverket understryka vikten av för att underlätta kompetensförsörjningen på dessa platser.

Behovet av att utveckla statistiken på området har även lyfts i Tillväxtverket rapport rörande livsmedelssektorn med tema kompetensförsörjning. Där vi ser att nuvarande statistikunderlag bör kompletteras med kvalitativa underlag med fokus på sektorns efterfrågan på kompetens. Detta för att kunna få en bättre bild av vilka specifika kompetenser snarare än utbildningar eller yrkesgrupper som efterfrågas. Denna bild behöver även brytas ned regionalt ².

Synpunkter på förslag 5.9.5

Tillväxtverket tillstyrker förslaget om en förlängd tillståndstid för tillstånd för säsongsarbete. Ett förslag som underlättar företag som använder sig av dessa tillstånds kompetensförsörjning.

Synpunkter på förslag 7.7.1

Avseende utredningsförslag 7.7.1 (att vissa yrkesgrupper ska kunna uteslutas från möjligheten att beviljas arbetstillstånd, inledningsvis bärplockare och personliga assistenter) ställer sig Tillväxtverket tveksam till förslaget utifrån den osäkerhet kring omfattningen av problemet som ges uttryck för i utredningen och den effekt det kan få för näringslivet i de branscher som berörs. Alternativa sätt att hantera problemet skulle behöva utredas mer innan ett införande av förslaget. Vidare vill Tillväxtverket lyfta att uteslutningen av bärplockarna kommer att påverka bärindustrin i Sverige, vilket utredningen också konstaterar. Effekterna på bärindustrin, och eventuella framtida branscher som kan komma i fråga på grund av förslaget, behöver följas och utvärderas. Andra insatser så som kontroller och information från myndigheter bör komplettera utredningens förslag så att så att näringslivets kompetensförsörjning gynnas av alla eventuella regleringar.

Synpunkter på förslaget 7.7.2

Avseende utredningsförslag (att anmälningsskyldighet ska läggas på enskilda arbetsgivare) vill Tillväxtverket betona vikten av att systemet som ska hantera detta

blir så smidigt som möjligt och det ska vara enkelt att göra rätt. Med syfte att minska den administrativa bördan för arbetsgivare.

Synpunkter på förslag 12.5.1-6

Tillväxtverket tillstyrker förslagen i 12.5.1-6 (åtgärder för att främja invandring av högkvalificerad arbetskraft). Det är åtgärder som kan underlätta för företag att attrahera och behålla kompetent internationell personal. Vilket är av vikt för kompetensförsörjningen i näringslivet och därmed Sveriges konkurrenskraft.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Tim Brooks. Josef Lannemyr, Eva-Britt Grönberg, Minna Rydgård, Camilla Karlsson, Maria Ljung Westin samt Anna Manhem Laurin har deltagit i bredningen, den sistnämnda som föredragande.

Tim Brooks

Anna Manhem Laurin